

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Osavuosisikatsaus 30.6.2025

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 9.9.2025

Sisällys

1	Sivistys- ja hyvinvointilautakunta	2
	Strategisten tavoitteiden toteutuminen	2
	Riskit	4
2	Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto.....	6
	Talous	6
	Toimintasuunnitelman toteutuminen	6
3	Varhaiskasvatus –vastuualue	7
	Talous	7
	Toimintasuunnitelman toteutuminen	7
4	Perusopetus ja lukiokoulutus –vastuualue	9
	Talous	9
	Toimintasuunnitelman toteutuminen	9
	Perusopetus	9
	Lukiokoulutus.....	10
	Ruokapalvelut	10
5	Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut-vastuualue.....	12
	Talous	12
	Toimintasuunnitelman toteutuminen	12
	Kansalais- ja musiikkiopisto	13
	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	14
	Liikunta- ja nuorisopalvelut	15
	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	16
5.1	Uimahalli.....	17
	Talous	17
	Toimintasuunnitelman toteutuminen	17

1 **Sivistys- ja hyvinvointilautakunta**

Lautakunnan tehtävänä on edistää iisalmelaisten hyvinvointia ja sivistystä tarjoamalla monipuolisia ja nykyaikaisia koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluja sekä vahvistaa alueen kulttuuriperintöä ja iisalmelaisten yhteenkuuluvuutta tarjoamalla monipuolisia terveyttä ja hyvinvointia edistäviä kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluja.

Lisäksi sivistys- ja hyvinvointilautakunnan tehtävänä on vastata oppivelvollisuuslain mukaisesta asuinkunnan ohjaus- ja valvontatehtävästä. Lisäksi sillä on vastuu yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta ja ohjauksesta.

Kasvatus-, opetus- ja kulttuuripalvelut ovat kunnalle lainsäädännössä määriteltyjä tehtäviä. Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen lainsäädäntö määrittelee pitkälti palvelujen järjestämistavan ja opetussuunnitelmat toteuttamistavan. Kulttuuri-, liikunta-, nuoris- ja vapaa-ajan palveluissa sekä osallisuuden ja yhteisötoiminnan järjestämisessä kaupunki voi itse määritellä palvelujen sisältöä ja laajuutta vapaammin.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen

Inspiroiva Iisalmi			
Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Toteuma 30.6.
Olemme hyvinvointia ja osaamista aktiivisesti kehittävä kaupunki, jossa toimintaa uudistetaan rohkeasti kouluttamalla henkilöstöä, tarjoamalla uusia palveluja sekä olemalla mukana kokeiluissa.	Vapaa-aikatoimintojen ja palvelujen merkitys asukkaiden tekemisessä ja kokemisessa.	Kulttuurikeskuksen kävijämäärä Uimahallin kävijämäärä Musiikki ja kansalaisopiston opiskelijamäärät Nuorisotoimintojen kävijämäärä Kävijämäärät pysyvät vähintään edellisvuoden tasolla.	Kulttuurikeskus: tapahtumat 14654, kirjasto 79125 Uimahalli 116 000 (+11 000) Nuorisotilat 8 650
Osallistamme käyttäjäryhmät ja kolmannen sektorin mukaan palveluiden suunnitteluun ja viestimme palvelutarjonnastamme aktiivisesti ja monikanavaisesti	Kolmatta sektoria hyödynnetään palvelujen tuottamisessa sopimus pohjaisesti.	Sopimusten määrä vähintään edellisvuoden tasolla.	Toteutui. Sopimus pohjaisiin avustuksiin siirretty liikunta- ja nuorisotoimintaa 4H ry
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia kannustamalla omatoimiseen liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen sekä	Arjen hyvinvointia edistävät elintavat lisääntyvät kaikissa ikäryhmissä ja	Nuorten alkoholinkäyttö ja tupakointi / tulos on parempi	Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden

tarjoamalla monipuoliset ja saavutettavat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa	huomioidaan kaikissa palveluissa.	kuin edellisessä kouluterveyskyselyssä. Tuntee itsensä yksinäiseksi / tulos on parempi kuin edellisessä kouluterveyskyselyssä.	käyttöä tai rahapelaamista 8. ja 9. luokan oppilaista; 2023: 6,5 % ja 2021 7,2 % Tuntee itsensä yksinäiseksi; 4.-5 luokan oppilaat. ei toteutunut; 2023; 3,3% ja 2021; 4,7 % 8.-9. luokan oppilaat: toteutui; 2025: 17,8 ja 2023; 12,0%
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia kannustamalla omatoimiseen liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen sekä tarjoamalla monipuoliset ja saavutettavat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa	Perheiden ja lasten liikkumisen edistäminen (hallitusohjelmassa) sekä lasten ja nuorten tasa-arvoisen kulttuuriosallistumisen mahdollistaminen.	Kaikilla lapsilla ja nuorilla on vähintään yksi harrastus / kouluterveyskysely. Kansalaisopiston opiskelijamäärä vähintään edellisvuoden tasolla. Kulttuurikasvatussuunnitelmat käytössä.	Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa 4. ja 5. luokan oppilaat 2023: 84,3 % ja 2021: 87,3 % 8. ja 9. luokan oppilaat 2023: 94,1 % ja 2021: 97,2 %
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia kannustamalla omatoimiseen liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen sekä tarjoamalla monipuoliset ja saavutettavat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa	Liikuntaolosuhteiden kehittäminen ja omatoimisen liikkumisen lisääminen.	Liikuntatilojen ja -alueiden käyttöasteet vähintään vuoden 2024 tasolla.	
Huomioimme väestörakenteen muutokset ennakoivasti palvelutarjonnan kehittämisessä eri ikätasolle ja kohderyhmille	Ikäihmisten kulttuuri- ja liikuntapalvelujen kehittäminen ja saatavuuden parantaminen.	Uusia toimintamalleja otettu käyttöön kirjasto- ja kulttuuripalveluissa vähintään 2 kappaletta.	Myytyjen seniorikorttien määrä samalla tasolla viime vuoden jaksoon verrattuna

		Ikäihmisten kulttuurisuunnitelmat käytössä. Myytyjen seniorikorttien määrässä kasvua 5 %.	
Kehitämme uusia yrityslähtöisiä koulutusmalleja ja toimimme aktiivisesti ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutusmahdollisuuksien lisäämiseksi alueella yhteistyössä oppilaitosten kanssa	Yrittäjyyskasvatusta toteutetaan varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Toisen asteen yhteistyötä (MAHIS) kehitetään ja siitä tiedotetaan laajemmin.	Yrittäjyyskasvatuksen polku on käytössä kaikissa yksiköissä. Osallistuvien määrä säilyy vähintään edellisvuoden tasolla.	
Teemme päätöksiä, joilla turvataan perheiden, lasten ja nuorten mahdollisuudet turvalliseen kasvuun ja hyvään oppimiseen	Turvataan kolmannen sektorin toimintaedellytykset hyvinvoinnin edistämiseksi.	Avustuspäärahat ovat vähintään edellisvuoden tasolla.	
Teemme päätöksiä, joilla turvataan perheiden, lasten ja nuorten mahdollisuudet turvalliseen kasvuun ja hyvään oppimiseen	Koulut, päiväkodit ja muut toimitilat ovat viihtyisiä ja innostavat oppimaan.	Kouluterveyskysely Lapset ja nuoret pitävät koulunkäynnistä enemmän kuin Suomessa keskimäärin.	Toteutui osittain. 4.-5. lk osalta Iisalmi 74 %, koko maa 73 % 8.-9. lk osalta Iisalmi 49,8 %, koko maa 51,8 %

Riskit

Riskin kuvaus ja mahdollinen vaikutus	Ennakoivat toimenpiteet riskin hallintaan	Toteuma 30.6.
Kiinteistöjen heikko kunto tai viat vaikuttavat toiminnan järjestämiseen.	Säännölliset kuntotarkastukset/katselmukset. Ilmoituksen ongelmista kiinteistönhuoltojärjestelmään.	
Toimitilojen heikko kunto vaikuttaa palvelutuotannon imagoon.	Aktiivinen tiedotus korjaustoimenpiteistä.	

Työskentelyn olosuhteista johtuvat tai työtehon merkittävät heikkenemiset / sairaslomat	Ennaltaehkäisy, varhainen puuttuminen, ikäohjelma, aktiivisen tuen toimintamalli	
Yksikön palvelutuotanto joudutaan keskeyttämään mm. omaisuus- tai epidemiavahingon vuoksi.	Omavalvonta toteutetaan ohjeiden mukaisesti. Kunnossapito säännönmukaista. Henkilöstön koulutuksesta huolehditaan.	
Tietojärjestelmiin liittyvissä rekisterin ylläpidossa ei onnistuta ja salassapidettäviä tietoja vuotaa ulkopuolisille.	Pääkäyttäjien osaamistaso pidetään koulutusten avulla korkeana. Henkilöstöä koulutetaan tietoturvan ja lainsäädännön osalta säännöllisesti. Käyttöoikeuden tarkastetaan säännöllisesti.	
Pätevyysvaatimukset täyttävää henkilöstöä ei saada hakemaan avoimia työtehtäviä	Osallistutaan erilaisiin rekrytointitilaisuuksiin sekä markkinoidaan Iisalmen kaupunkia hyvänä asuinpaikkana ja työnantajana.	Riski realisoitui osittain. Joihinkin määräaikaisiin tehtäviin (sijaisuuksiin) ei saatu kelpoista henkilöä.
Väkivaltainen asiakas / henkilö toimipisteessä.	Kartoitetaan tehtävät, joissa väkivaltatilanteita voi sattua. Koulutetaan henkilöstöä. Hankitaan hälytysjärjestelmiä.	
Syntyvyyden alenemiseen ei reagoida riittävästi palvelutuotannossa.	Palvelutarpeen mahdollinen väheneminen huomioidaan investoinneissa, rekrytoinneissa ja toiminnan suunnittelussa.	

2 Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto

Talous

3000 Sivistys ja hyvinvointitoimialan hallinto	TA 2025	TA2025 muutos	TA+muutos 2025	Toteutunut 2025	Jäljellä 2025	Tot %
Toimintatuotot	0	0	0	105	-105	*****
Henkilöstökulut	-383 500	0	-383 500	-186 459	-197 041	48,6
Toimintakulut	-545 300	0	-545 300	-258 160	-287 140	47,3
Toimintakate	-928 800	0	-928 800	-444 514	-484 286	47,9
Muut laskennalliset kustannukset	-2 060 700	0	-2 060 700	275 710	-2 336 410	-13,4
Laskennalliset tuotot	2 612 600	0	2 612 600	240	2 612 360	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-376 900	0	-376 900	-168 669	-208 231	44,8

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallintoon kuuluvat lautakunta, hyvinvointijaosto, toimialajohtaja sekä vastuualueiden johtajat. Osa kustannuksista kohdistetaan toimintayksiköihin vyörytyserinä.

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala myöntää vuosittain avustuksia iisalmelaisille rekisteröityneille yhdistyksille sivistys- ja hyvinvointilautakunnan päättämien (24.2.2023 §10) avustusten myöntämisperusteiden mukaisesti. Sivistys- ja hyvinvointitoimiala myöntää vuonna 2025 avustuksia yhteensä 371 100 euroa ja myönnettyistä avustuksista on 30.6.2024 mennessä maksettu 53,9 %.

Lisäksi on siirrytty sopimus pohjaiseen yhteistyöhön yhdentoista toimijan kanssa. Vuosittainen korvaus on 189 500 euroa käytettävissä olevasta avustusrahoista, myönnettyistä avustuksista on 30.6.2024 mennessä maksettu 124 500 euroa.

3 Varhaiskasvatus -vastuualue

Talous

3100 Varhaiskasvatus	TA 2025	TA2025 muutos	TA+muutos 2025	Toteutunut 2025	Jäljellä 2025	Tot %
Toimintatuotot	404 800	7 000	411 800	354 483	57 317	86,1
Henkilöstökulut	-5 623 600	0	-5 623 600	-2 946 605	-2 676 995	52,4
Toimintakulut	-7 016 200	-7 000	-7 023 200	-3 844 287	-3 178 913	54,7
Toimintakate	-12 235 000	0	-12 235 000	-6 436 409	-5 798 591	52,6
Poistot ja arvonalentumiset	-5 800	-17 700	-23 500	-11 643	-11 857	49,5
Muut laskennalliset kustannukset	-785 300	0	-785 300	-433 958	-351 342	55,3
Laskennalliset tuotot	0	0	0	41 308	-41 308	*****
Tehtävän kokonaiskustannukset	-13 430 900	-24 700	-13 455 600	-7 195 184	-6 260 416	53,5

Varhaiskasvatuksen vastuualueeseen kuuluvat päiväkotij- ja perhepäivähoito sekä esiopetus. Varhaiskasvatuksen vastuualueen muodostavat Pohjoisen päiväkotihoidon, Eteläisen päiväkotihoidon, Esiopetuksen ja Perhepäivähoidon toimintayksiköt. Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa oli keväällä 2025 kuusi päiväkotia.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Varhaiskasvatuspalvelujen tavoitteena on tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteutumista inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Varhaiskasvatus on suunnitelmallinen ja tavoitteellinen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Lapsella on subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen, jota tulee myös saada perheen tarpeen mukaan myös iltaisin, öisin ja viikonloppuisin. Varhaiskasvatustalaki säätelee varhaiskasvatustoiminnan tavoitteet. Toiminnassa tulee huomioida lapsen etu.

Lapsimäärän vähenemisen vuoksi Päiväkotij Simpukan yhteydessä toimivan Pikku-Simpukan toiminta päättyi 30.6.2025 Päiväkotij Lumilinnan toiminta turvattiin

olosuhdearvioinnin mukaisilla korjaustoimenpiteillä 30.6.2025 asti, jonka jälkeen toiminta päättyi.

Perhepäivähoidon toimintayksikössä toimi omassa kodissaan 13 perhepäivähoitajaa, ja Kirkkopuiston Montessori päiväkodissa perhepäivähoidon varahoitoryhmä.

Varhaiskasvatuspalveluja tuotti lisäksi kaupungin valvomana viisi yksityistä päiväkotia, kuusi yksityistä perhepäivähoitajaa ja kaksi yksityistä ryhmäperhepäiväkotia.

Varhaiskasvatuksen asiakkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi kehittämisalueina olivat varhainen puuttuminen ja vanhemmuuden tukeminen sekä liikunta- ja kulttuurikasvatuksen kehittäminen.

Perusopetuslain (§26a) mukaan lapsen on osallistuttava ennen oppivelvollisuuden alkamista vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan kunnan osoittamassa esiopetuspaikassa.

Esiopetusta järjestettiin kahdessa vuorohoitopäiväkodissa, Kirkkopuiston Montessori päiväkodissa, yhdessä yksityisessä päiväkodissa sekä viidessä koulujen yhteydessä sijaitsevassa erillisessä esiopetusryhmässä ja Soinlahden koulun yhteydessä sijaitsevassa Sointulan päiväkodissa.

Varhaiskasvatus yhteiskehittää lapsiperheiden hyvinvointia edistäviä palveluja monitoimijaisesti yhdessä lasten ja perheiden, Pohjois-Savon hyvinvointialueen sekä eri hallinnonalojen viranomaisten, järjestöjen ja yhdistysten kanssa. Yhteistyöstä Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa tehtiin varhaiskasvatuksen, neuvolan ja lapsiperheiden sosiaalipalveluiden yhteistyösuunnitelma.

Avoin varhaiskasvatus toimi yhteistyössä Perheentalo Onnin ja Ilonan kanssa myös kesäaikana Lasten liikennepuistossa, joka toimii avoimen kohtaamispaikkaperiaatteen mukaisesti.

4 Perusopetus ja lukiokoulutus –vastuualue

Talous

3200 Perusopetus ja lukiokoulutus	TA 2025	TA2025 muutos	TA+muutos 2025	Toteutunut 2025	Jäljellä 2025	Tot %
Toimintatuotot	4 063 500	20 000	4 083 500	2 566 906	1 516 594	62,9
Henkilöstökulut	-16 177 000	0	-16 177 000	-8 439 985	-7 737 015	52,2
Toimintakulut	-13 655 300	-20 000	-13 675 300	-6 588 010	-7 087 290	48,2
Toimintakate	-25 768 800	0	-25 768 800	-12 461 088	-13 307 712	48,4
Poistot ja arvonalentumiset	-354 200	57 000	-297 200	-145 406	-151 794	48,9
Muut laskennalliset kustannukset	-1 286 800	0	-1 286 800	-713 871	-572 929	55,5
Laskennalliset tuotot	0	0	0	70 471	-70 471	*****
Tehtävän kokonaiskustannukset	-31 473 300	37 000	-31 436 300	-15 816 800	-15 619 500	50,3

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen vastuualueen muodostavat peruskoulut ja lukiokoulutusta antava Iisalmen lyseo sekä ruokapalvelut. Peruskouluja on 11, joista alakouluja on kymmenen ja yksi yläkoulu. Valmistuskeittiöitä oli vuoden alussa kaksi ja koulujen palvelukeittiöitä kymmenen sekä päiväkodeilla viisi jakelukeittiötä.

Oppilasmäärän tiedossa olevasta vähenemisestä johtuen avautuneet opettajien virat täytettiin pääsääntöisesti määräaikaikaisena.

Tilastointipäivänä 20.1.2025 lukiopetuksessa oli 282 opiskelijaa, joista 278 suoritti opintoja nuorten ja neljä aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman mukaisesti.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Perusopetus

Perusopetuslain mukaan kunnan tehtävä on järjestää sen alueelle asuville oppivelvollisuusikäisille maksutonta perusopetusta. Iisalmen kaupungin 11 peruskoulua tarjosivat opetussuunnitelman mukaista opetusta luokille 1–9. Maahanmuuttajille järjestettiin perusopetukseen valmistavaa opetusta. TUVA-koulutuksen järjesti Ylä-Savon ammattioppilaitos.

Kaikilla perusopetuksen oppilailla oli käytössään henkilökohtainen päätelaite; iPad tai kannettava tietokone. Tutoropettajatoiminta jatkui kouluilla siten, että koulujen omia

opettajia toimi digitutoreina saaden siitä korvauksen. Kaikki koulut toimivat Liikkuva koulu- toimintamallin mukaisesti.

Oppimisen tuki uudistuu syksyllä 2025. Opetussuunnitelma päivitettiin kevään aikana uusien perusteiden mukaiseksi ja opettajia koulutettiin.

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä eli VIRTATA-toimintaa oli jossakin muodossa kaikilla alakouluilla.

Perusopetukseen aiemmin saatujen valtion erityisavustusten käyttö jatkui vuonna 2025 tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin sekä yhteisölliseen opiskeluhooltoon. Lisäksi saatiin avustus koulujen kerhotoimintaan.

Lukiokoulutus

Lukio antaa opiskelijalle kelpoisuuden jatkaa opintoja korkea-asteella (yliopistot ja ammattikorkeakoulut) tai lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa.

Lukio-opetus jatkui normaalina noudattaen nuorille tarkoitettua lukiokoulutuksen opetussuunnitelmaa. Osa nuorista suoritti opintoja osittain etänä hyödyntäen itsenäisen opiskelun mahdollisuutta, opiskelua verkkoalustalla Snellman-kesäyliopistossa tai etäopetusta Tutorhouseissa.

Oppimisen tuki uudistuu lukioissa syksyllä 2025. Opetussuunnitelma päivitettiin kevään aikana uusien perusteiden mukaiseksi ja muutoksen valmistauduttiin muutenkin osana oppimisen tuen hanketta (yhteishanke Rautavaaran lukion kanssa). Erityisopetuksen ja ohjauksen palveluita myytiin edelleen Rautavaaran kunnalle (yksi opettajatyöpäivä viikossa).

Ruokapalvelut

Koulu- ja varhaiskasvatuksen ateriat valmistettiin Lumakeskuksen Majakka valmistuskeittiössä sekä Juhani Ahon koulun Kiello valmistuskeittiössä. Ruoanjakoon ja astiahuoltoon käytettiin oman henkilökunnan lisäksi ostopalvelua. Sijaisuudet hoidettiin paikallisilla sijaisilla.

Elintarvikkeet hankittiin Sansia Oy:n sopimuksilla ja lähiruokaa ostettiin mahdollisuuksien mukaan ja kaksi kertaa vuodessa pidettiin lähiruokapäivä.

Kesäkuussa 2023 julkaistussa pohjoismaisissa ruokasuorituksissa suositetaan kasvispainotteista ruokavaliota. Vähemmän lihaa, enemmän kasviksia, on myös useimmiten ekologista.

Käytössämme on Sydänmerkki, joka varmentaa asiakkaalle, että on ravitsemussuositusten mukaista, monipuolista ja maukasta.

Yläkoulujen oppilaille annettiin maksuton aamupala ja välipala.

5 Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut-vastuualue

Talous

3400 Kulttuuri ja vapaa-aikapalvelut (sis.uimahallin)	TA 2025	TA2025 muutos	TA+muutos 2025	Toteutunut 2025	Jäljellä 2025	Tot %
Toimintatuotot	1 685 800	42 000	1 727 800	1 408 669	319 131	81,5
Henkilöstökulut	-3 435 100	-11 700	-3 446 800	-1 832 631	-1 614 169	53,2
Toimintakulut	-7 369 900	-145 300	-7 515 200	-3 693 012	-3 822 188	49,1
Toimintakate	-9 119 200	-115 000	-9 234 200	-4 116 974	-5 117 226	44,6
Poistot ja arvonalentumiset	-157 800	20 700	-137 100	-65 534	-71 566	47,8
Muut laskennalliset kustannukset	-540 500	0	-540 500	-270 411	-270 089	50
Laskennalliset tuotot	0	0	0	161	-161	*****
Tehtävän kokonaiskustannukset	-11 503 300	-136 300	-11 639 600	-5 861 427	-5 778 173	50,4

Kulttuuri ja vapaa-aikapalvelut -vastuualueen muodostavat kansalais- ja musiikkiopisto, kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä liikunta- ja nuorisopalvelut. Uimahalli kuuluu liikunta- ja nuorisopalvelujen alle. Uimahallia sitoo valtuustoon ja lautakuntaan nähden toimintakate.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Kulttuuripalveluiden tavoitteena oli edistää alueen asukkaiden hyvinvointia tuottamalla, tukemalla ja edistämällä monipuolista kulttuuritoimintaa. Kirjaston tehtävä oli tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, edistää lukemista ja kirjallisuutta sekä ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa. Iisalmen kansalaisopisto tarjosi vapaan sivistystyön opetusta kaikille kuntalaisille ja Ylä-Savon musiikkiopisto laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta musiikissa. Liikuntapalveluiden tärkeimpänä tavoitteena oli liikunnallisen elämäntavan, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Nuorisopalveluiden tavoitteena oli nuorten kasvun ja itsenäistymisen tukeminen sekä nuorten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluihin kuuluu myös osallisuus- ja hyvinvointi-koordinaattorin tehtävä. Koordinaattori vastasi koko kaupungin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen koordinoinnista laadittujen suunnitelmien mukaisesti.

Kulttuuri- ja vapaa-aika- vastuualue valmistelee kaikki kaupungin harkinnanvaraiset avustukset tapahtuma- avustuksia lukuun ottamatta. Erityis- ja hankeavustukset olivat tärkeä osa palveluiden kehittämistä.

Kansalais- ja musiikkiopisto

Iisalmen kansalaisopisto tarjosi vapaan sivistystyön opetusta kaikille kuntalaisille. Opiston tarjonnassa korostuivat kansalaistaidot, kädentaitojen ylläpito ja kehittäminen, kieli- ja taideopetus, terveyden ylläpito sekä käytännön taidot.

Kansalaisopistolla järjestettiin maahanmuuttajille erittäin tärkeitä valtakunnallisia Yleisiä kielitutkintoja suomen kielessä (YKI).

Suomen kielen iltapetuksen lisäksi Iisalmen kansalaisopistossa jatkettiin kotoutettavien maahanmuuttajien suomen kielen opetusta Opetushallituksen rahoituksella. Kansalaisopistossa oli kaksi ryhmää ja opetusta oli viikoittain 20 tuntia. Kurssilaisia oli yhteensä noin kaksikymmentä.

Palveluissa jatkettiin monipuolisten palveluiden tuottamista kuntalaisille ja erityistä huomiota kiinnitettiin palveluiden saavutettavuuteen ja saatavuuteen. Iisalmen kuvataidekoulu toimi Iisalmen kansalaisopiston alaisuudessa. Esikoululaiset kävivät vuosittain kansalaisopistossa tekemässä keramiikkatyön. Ikäihmisille myönnettiin kurssimaksusta 20 % alennus.

Opistot olivat mukana useissa Erasmus+ hankkeissa.

Musiikkiopisto oli mukana myös viiden maan COMMON-yhteistyöhankkeessa sekä Nordplus Junior -hankkeessa islantilaisen musiikkiopiston ja ystävyyskaupunki Vörun musiikkiopiston kanssa.

Ylä-Savon musiikkiopisto tarjosi opetusta yhteensä 270 pääaineiselle opiskelijalle sekä reilulle sadalle muskarilaiselle. Iisalmissa kaikki hakijat pystyttiin ottamaan opetuksen piiriin.

Musiikkiopisto tuotti myös konserttitoimintaa: Torstaiklassiset-konsertteja, Ylä-Savo sinfonietan ja Ylä-Savon viihdeorkesterin konsertteja sekä tilauskonsertteja.

Kulttuurikeskuksen tavarat muutettiin kevään päätteeksi väistötiloihin.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Iisalmen kaupunginkirjasto palvelee kuntalaisia laadukkailla kokoelmilla, osaavalla asiakas- ja tietopalvelulla, toimivilla tiloilla ja monipuolisilla tapahtumilla. Iisalmessa kulttuuripalvelut ovat mukana edistämässä, tukemassa ja järjestämässä kulttuuritoimintaa. Keskeisenä tehtävänä on kehittää kulttuurin toimintaympäristöä.

Kulttuurikeskuksen peruskorjausta ennakoiden siirtyminen väistötiloihin alkoi toukokuussa. Kulttuurikeskuksen toiminnot sulkeutuivat ja tiloja alettiin tyhjentää. Kulttuuritapahtumia järjestetään väistön aikana pääasiassa nuorisotalolla, jonne siirrettiin tekniikkaa ja kalustoa kulttuurikeskukselta.

Kirjasto aloitti väistötiloihin siirtymisen valmistautumisen jo alkuvuodesta kokoelmatyön ja poistojen osalta. Varsinainen muutto väistötiloihin toteutettiin touko-kesäkuussa vaihteittain siten, että kirjastopalvelut olivat täysin kiinni vain yhden viikon. Kirjasto avattiin 16.6. väistötiloissa osoitteessa Pohjolankatu 28 (entinen Powerin liiketila). Väistötilat ovat melko toimivat, mutta aiheuttavat silti muutoksia palveluihin, esim. omatoimikirjasto ei ole käytössä. Kokoelmatyön valmistelussa onnistuttiin, ja aineisto saatiin hyvin sijoiteltua väistötilan avokokoelmaan ja varastoon. Asiakkaat ovat löytäneet hyvin tiloihin ja niistä on saatu hyvää palautetta.

Vaikka painotus oli muutossa, kirjastossa ehdittiin järjestää monenlaisia tapahtumia ja käyttäjäkoulutuksia eri kohderyhmille. Toiminnalla mm. edistettiin lukemista, kirjallisuutta ja yhteiskunnallista vuoropuhelua, tarjottiin erilaisia kulttuuri-kokemuksia sekä tuettiin yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia. Itä-Suomen AVI myönsi ”Lukuvoimaa ihmeiden Iisalmessa”-hankkeelle 33.000 € valtionavustusta. Hanke alkaa loppuvuodesta 2025, ja hankkeen myötä kirjasto pyrkii tavoittamaan uusia käyttäjiä ja vahvistamaan rooliaan hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden rakentajana.

Valtakunnallisesti kulttuurialalla painotettiin osallisuuden merkitystä ja kulttuurialan elinvoimaa. Kesäkuun lopulla avattu ulkoilmataidenäyttely Koivukujabiennaali lisäsi taiteen saavutettavuutta ja saatavuutta alueella. Kulttuuripalveluiden saavutettavuutta on parannettu tarjoamalla edullisia tai maksuttomia kulttuuritilaisuuksia monipuolisesti. Kulttuurin toimintaedellytyksiä on vahvistettu tukemalla kulttuuritarjontaa tuottavia yhdistyksiä ja toimijoita.

Kulttuuripalveluiden ja Ylä-Savon Kotiseutuyhdistyksen yhteistä yhteisamanuenssi-hanketta on jatkettu. Painopisteenä vuonna 2025 ovat museopedagogisten sisältöjen suunnittelu ja pienet näyttelyuudistukset. Juhani Ahon museo on syventänyt

yhteistyötä Mansikkaniemen koulun kanssa. Museo osallistui myös kotiseutuliiton digitaalisten verkkopalveluiden kehittämishankkeeseen.

Terveiden ja hyvinvoinnin edistämisessä on huomioitu yksiköille asetetut kehittämiskohteet: Ikäihmisten kulttuuripalveluiden kehittäminen ja saatavuuden parantaminen, lasten ja nuorten tasa-arvoisen kulttuuri-osallistumisen mahdollistaminen sekä kulttuurikeskuksen tilojen ja palveluiden kehittäminen, erityisesti tulevaan peruskorjaukseen liittyen.

Liikunta- ja nuorisopalvelut

Liikuntapalvelut keskittyivät terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liikuntatilojen hallinnan, ohjattujen ryhmien, yhteistyön ja viestinnän kautta. Toimintaan sisältyivät liikuntatilojen hallinta, ohjattujen ryhmien järjestäminen, yhteistyö liikuntajärjestöjen kanssa sekä hanketoiminta. Palveluissa huomioitiin erityisesti elintapaohjaus, perheliikunnan ja harrastusten tukeminen sekä liikuntaolosuhteyhteistyö teknisen toimialan kanssa. Nuorisopassin ja Fredo-sovelluksen käyttö kasvoi ennätykselliseksi, ja maksuttomien perhevuorojen kysyntä lisääntyi. Paloisvuorelle käynnistettiin lumen säilöntähanke yhteistyössä naapurikuntien kanssa ja Sankariniemen kentän äänentoisto uusittiin. Uuden talviuintipaikan toteutus siirtyi vuodelle 2026. Keskustan rannalle palkattiin kaksi rantavalvojaa. Suurimpana tapahtumana järjestettiin hiihdon Suomen Cupin osakilpailu yhteistyössä Iisalmen Visan kanssa. Iisalmen näkyvyys markkinoinnin näkökulmasta oli merkittävä.

Nuorisopalveluissa toiminta koostui perusnuorisotyöstä, koulunuorisotyöstä, etsivästä nuorisotyöstä sekä Ohjaamotoiminnasta. Kolmella nuorisotilalla (Luukku, Linkki ja Kuoppa) kävijämäärät kasvoivat, ja tiloja täydensivät tapahtumat, kurssit ja ryhmät nuorten toiveiden mukaisesti. Nuorisopalvelut vastasi myös nuorisovaltuusto INN:n toiminnasta ja osallistui Po1nt-sivustoon.

Nuorisotyöntekijät jalkautuivat nuorten pariin kouluissa, oppilaitoksissa ja eri puolilla kaupunkia, ja uutena toimintamuotona kokeiltiin iltajalkautumista nuorisotilojen sulkeuduttua. Twist-kesätyöhön haki 197 nuorta, joista 120 valittiin pienryhmiin. Ohjaamossa nuorisotyöntekijöiden lisäksi työskentelivät YSAOn koulutusneuvojat, työllisyyspalvelujen asiantuntijat ja Onni-ohjaaja. Uutena palveluna otettiin käyttöön Fredo-sovellus vähävaraisten nuorten liikuntamahdollisuuksien tukemiseksi.

Hanketoiminta vahvisti sekä liikunta- että nuorisopalveluja. Liikuntapalveluissa *IHMe-hanke* (Suomen harrastamisen malli) jatkui ja sai jatkorahoituksen, mahdollistaen noin

50 kerhoa viikossa jokaisella peruskoululla ja harrastuspaikoilla. Lisäksi rahoitusta saatiin varhaiskasvatuksen liikkumisohjelmaan vuoden 2025 loppuun, koulujen kerhotoimintaan sekä *Liikkuva Koulu* ja *kouluPT*-hankkeille kaudelle 2025–2026. Nuorisotyössä käynnistettiin *Tunteet Tutuksi* -hanke (2024–2026), joka toi kahdelle alakoululle oman koulunuorisotyöntekijän, ja rahoitus varmistui myös *Vuorovaikutus vahvaksi* -hankkeelle (2025–2027) Ylä-Savon ammattiopistossa. Ankkuri-nuorisotyöhön tuli muutoksia poliisin *Koulu25*-hankkeen myötä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Iisalmen kaupunki edistää asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä poikkihallinnollisesti osana lakisääteistä tehtäväänsä. Työtä on ohjannut hyvinvointisuunnitelma 2022–2025, ja valtuusto hyväksyi keväällä 2025 laajan hyvinvointikertomuksen, joka toimii pohjana uudelle suunnitelmalle.

Asukkaiden osallisuutta on vahvistettu osallistuvan budjetoinnin kautta, jonka tuloksena vuonna 2025 toteutetaan kirsikkapuisto, frisbeegolfrata sekä Iisalmi Hoods -tapahtuman kehittäminen. Uusina osallistamisen muotoina on otettu käyttöön Commu-sovellus naapuriavun lisäämiseksi sekä Kiireneutraalit kaupunkikahvit vuorovaikutuksen vahvistamiseksi.

Ikäihmisten, vammaisten ja nuorten neuvostot ovat toimineet aktiivisesti osallisuuden edistäjinä ja linkkeinä järjestöihin. Kaupunki on tukenut järjestöjä harkinnanvaraisilla ja sopimuspohjaisilla avustuksilla. Lisäksi Kaikukortti-toiminnan kokeilu on parantanut vähävaraisten mahdollisuuksia osallistua kulttuuriin.

Iisalmen kaupungin hyvinvoinnin edistämisen työryhmä on kokoontunut kevään aikana ajankohtaisten hyvinvoinnin edistämisen äärelle. Hyvinvointi- ja osallisuuskoordinaattori on osallistunut hyvinvointialueen yhteistyöverkostoihin, Mieliteko -hankkeen, Vakka -hankkeen ja Äxöniä -hankkeen ohjausryhmiin sekä TerveKunta verkostoon.

5.1 Uimahalli

Talous

3640 Uimahalli	TA 2025	TA2025 muutos	TA+muutos 2025	Toteutunut 2025	Jäljellä 2025	Tot %
Toimintatuotot	700 000	0	700 000	433 396	266 604	61,9
Henkilöstökulut	-480 200	0	-480 200	-263 235	-216 965	54,8
Toimintakulut	-1 517 400	0	-1 517 400	-741 791	-775 609	48,9
Toimintakate	-1 297 600	0	-1 297 600	-571 630	-725 970	44,1
Poistot ja arvonalentumiset	-84 100	-7 100	-91 200	-44 742	-46 458	49,1
Muut laskennalliset kustannukset	-99 900	0	-99 900	-49 950	-49 950	50,0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-2 181 600	-7 100	-2 188 700	-1 099 718	-1 088 982	50,2

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Iisalmen uimahalli Saukolla on merkittävä rooli seudullisena palveluna sekä kaikenikäisen kansalaisten liikuttajana ja terveyden ja hyvinvoinnin edistäjänä. Koko vuoden 2025 kävijätavoite on 180 000, josta kuntosalin osuudeksi arvioitiin 40 000.

Vuoden ensimmäisen puoliskon kävijämäärä ylitti viime vuoden vastaavan ajanjakson noin 11 000 kävijällä. 1.1.–30.6. kävijöitä oli yhteensä 116 000, keskimäärin 694 päivässä. Tammi–maaliskuussa kävijämäärät nousivat kuukausitasolla hallin historian ennätyslukemiin (22 000–24 000 kävijää/kk). Arkipyhien ja pääsiäisen aukioloa lisättiin asiakastoiveiden mukaisesti. Viikonlopun kävijämäärät olivat lähes kaksinkertaiset vanhaan halliin verrattuna. Uimahalli jäi vuosihuoltoon 20.6. alkaen.

Keväällä pidettiin uimahallin 2-vuoden takuutarkastukset. Viimeiset takuun piirissä olevat työt määriteltiin tehtäväksi vuosihuollossa.

Uimahallissa jatkettiin monipuolisia ohjattua palveluja kuten koulu-uintien järjestämistä koko seutukunnassa tiivistäen yhteistyötä naapurikuntien kanssa sekä toteuttamalla maahanmuuttajille uimakouluja. Valtakunnallisen uimataitokriteerin täyttävien määrä ylitti selkeästi valtakunnalliseen keskiarvon. Altaitten määrät, asiakasturvallisuus, laajat aukioloajat, koulu-uinninopetus ja ohjattu toiminta lisäsivät tilapäisten henkilöstön ja ostopalvelun tarvetta

Palvelun laatua kehitettiin säännöllisellä asiakastyytyväisyyden seurannalla, tehostetulla hygienian valvonnalla, allasvesien valvontasuunnitelmalla ja päivitettyjen turvallisuussuunnitelmien avulla.